

## 1. **RATA** (22) *sb f*

ra- (20), rą- (2).

rą- (10), ra- (1); rą- : ra- *UstPraw* (2:1); *końcowe a prawdopodobnie jasne.*

*sg N rąta* (2). ♦ *G rąty* (5). ♦ *A rąte* (2). ♦ *pl N rąty* (1). ♦ *A rąty* (12). ♦ **[du A (cum nm) rącie.]**

*Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVII w. (z Cn).*

*Część należności pieniężnej, płatna w określonym terminie; rata JanStat; pecunia conducto die danda Cn [rata Łac sr] (22) : Będziefz ráchowál kiedy więc od Daty Iedná zá drugą przypadáią raty KlonFlis H2v; [Od których [łanów] z każdych trzech czwieri czynsz przychodzi na dwie racie LustrRus II 54; BielKron 1597 583 (Linde)].*

**[rata czego: strony dobrowolnye zeznaly, yze wziely od praczowytego Fiedora Lewkowskiego grziwien dwie lyczby polskiey w Coronye bieżączy z roliey, na ktorey siedzy praczowyty Fiedor Lewkowsky, oyczyny [tj. ojcowizny] swey wlasney raty, ktora na nych przysła. KsięgaSqdWary 1592 nr 298.]**

*W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (3): ODnośić té pieniądze Deputat ieden piérwszą ratę/ á drugi/ drugą ratę ma byđz powinien do Lwowá SarnStat 363; ZapKościér 1581/18v [2 r.], 1587/71.*

*W połączeniu z liczebnikiem określającym wysokość raty (6): Ratha po schełczy pyenądy MetrKor 57/280, 57/119; na ktory kup [tj. na zakup domu] dal Iąn Kurk piérwszej Rathy marc. 28. ZapKościér 1581/18v, 1581/18v, 1587/71; ActReg 163.*

*Zwroty: »da(wa)ć (a. wydawać) na raty« (3): Gdy kto kupi imienie/ zá ktore da połowicę pieniędzy á drugą połowicę obiecuie dác ná raty do 4 lat/ ktory imienie dzyerząc nie płáciłby dłuگو ná raty ták dłuگو iżby 4 látá wyłzły/ [...] UstPraw G4; ZapKościér 1580/7v, 16v; [LustrRus I 63].*

*»płacić ratę« (1): Broniewski nawysciu arendy nie chce płacic ostatniey Raty 8000 złotych. ActReg 163.»płacić na raty« [szyk zmienny] (2): UstPraw G4 [2 r.]; [Płacą na dwie racie po ośminaście gros[zy] LustrRus I 13].*

*»na raty rozdzielać« (1): Vfura vfurae záś zowią Ryczártową lichwą, gdy y od tego co przyrałta płat muśi dáváć, náraty rozdzielaíąc, álbo nierozdzielaíąc. SarnStat 1273.*

*»wziąć ratę« = przyjąć część należnej sumy (1): Tegofz dnia, Tomafz syn Páná Luboczkie<sup>80</sup>, wziął pyrwłły raty, wedlie zapyffu, dwadziełfcia y pięcz grzywienek. ZapKościér 1587/71.*

*Wyrażenia: »danie raty« (1): á zá każdym dániem raty quity máią byđz dáné. SarnStat 1078.*

*»ostatnia rata« (2): [Michał Kętrzyński i Katarzyna Zamtaka] yest polozely fsumę pyńiedzy 50 grziwien y 5 grziwien ostatnia rattę ZapKościér 1587/73; ActReg 163.*

*Przen (6) :*

**[W połączeniu z liczebnikiem porządkowym: SenekaGórn 95 (Linde) cf »zapłacić ratę«.]**

*Zwroty: »na raty odkładać (a. przekładać)« (2): áby nigdy nie przełtály [nasze języki] wyznawác ciebie Páná fwego/ y tey dziwney wielmożności twoiey/ áż nam oddác będziefz raczył tę nieomylną zapłátę náfzē/ ktora íáko powiedác raczyłz/ iż małz vftháwicznie przy łobie/ á ná raty iey nam odkłádác obiecować nie raczyłz RejAp 195v, 199v.*

»rozkładać (*a. rozłożyć*), rozłożony na raty« [*szyk zmienny*] (3:1): *RejKup* c5v, e4v, Bb; Thu fie theż mogą vciefzyć wżylcy wierni ná ziemi ktorzy thu iefzcze boiuią iáko pocżciwi rycerze/ á morduią fie s tym nędznym łwiátem/ iż łtyłżá że záplátá ich nie będzie im ná raty rozłożona *RejAp* 193.

[»zapłacić ratę«: Kto wdzięcznie dobrodzieyftwo przyiął/ ten iuż piérwřzå záplácił ratę. *SenekaGórn* 95 (*Linde*).]

ECB